

ASPO Sverige bildades hösten 2008 för att sprida information om den nära förestående kulmen i jordklotets oljeutvinning, och dess konsekvenser för samhället. ASPO Sverige startades av en grupp av personer med professionella såväl som privata intressen för frågor som rör olja, energi, miljö, pengar och tillväxt. ASPO står för "Association for the Study of Peak Oil. ASPO Sverige har systerorganisationer i många länder världen över.

Nyhetsbrev #6, ASPO Sverige, juli 2009.

Ledare

Det finns "experter" av olika slag inom många smala ämnen och fält, men det finns inga "experter" på helheten och att analysera implikationerna av peak oil kräver verkligen en tvärvetenskaplig approach. För några år sedan publicerade Bodil Jönsson, fysikprofessor i Lund, boken "Tio tankar om tid". I denna bok presenterade hon en modell som ser ut ungefär som följer:

"MedelSvensson" har en normal, lagom stor bil och en genomsnittlig lön. När han kör så håller han en medelhastighet på ca 35 km/h, vilket motsvarar "blandad körning". Låt säga att han kör ca 1500 mil per år, och att hans bil har en kostnad på säg 30 kr per mil; Svenssons totala bilkostnad blir då 45 000 kronor/år. Svenssons lön efter skatt är 18000 kronor per månad. Det betyder att Svensson måste arbeta 2.5 månader för att betala för sitt bilåkande. Den tid som Svensson måste ta i anspråk för sitt bilåkande blir då 428 timmar i bilen, samt ca 375 timmars arbete för att arbeta ihop pengarna som krävs för detta bilåkande. Summan av kardemumman blir att bilens medelhastighet blir 18 km/h. Om det är så att Svensson kör en stor del av de 1500 milen för att ta sig till och från jobbet, då blir slutsatsen att han jobbar för att kunna ta sig till jobbet i bil...

Om man gör samma analys som ovan men för en hygglig cykel som cyklas 100 mil per år, så landar medelhastigheten på 14 km/h. Tåg Malmö-Göteborg inkl. transfer: 40-50 km/h. Lågprisflyg inkl. transfer, Köpenhamn-Nice:40-50 km/h. Detta är uppskattningar jag gjort "på baksidan av ett kuvert".

Exemplen ovan är hypotetiska. Det är svårt för de flesta att byta arbete+lön mot ledig tid och som bilsamhället utvecklats och påverkat all stadsplanering, så är det svårt för många att bo drägligt och samtidigt bo på cykelavstånd till jobbet och mataffären. Men exemplet illustrerar att vi betalar för mer än själva transportfunktionen när vi åker bil. Den oljedrivna bilen, som mycket annat, är också en statussymbol och identitetsmarkör. Vad kommer att vara förknippat med "social status" efter Peak Oil?

Vi är till viss del normstyrda; sociologiska normer påverkar oss i våra val. Och detta med konsumtionssociologi är omöjligt att fly från; vilket val du än gör, så kommer din omgivning göra en sociologisk tolkning av ditt val. Vem är du? Enligt viss sociologisk analys så är vårt konsumtionsbeteende och de val vi gör, drivna av en strävan att positionera oss i samhället med avssende på identitet, klasstillhörighet, könsroller och kulturella normer. Vi definierar vår identitet genom hur/vad vi konsumerar, val av utbildning, yrke, partner, bostad, semester- och matvanor. "Golf" och "ruccolasallad" har en annan sociologisk innebörd än "husvagn" och "falukorv". Sådan sociologisk analys, som av någon anledning tycks frodas i Frankrike, har presenterats av t.e.x. Pierre Bourdieu och Jean Baudrillard.

Vidare så lever vi i en kultur som domineras av massmediabilder: TV, radio, film, tidningar, reklam, mode osv. Dessa kommersiella massmedia återger ett samhälle som präglas just av massmediabilder. Det råder "kulturell rundgång"; kulturen är själv-refererande. Baudrillard går så långt som att hävda att vi förlorat kontakten med verkligheten; att "verkligheten inte existerar". Baudrillard menar att den "verklighet" vi upplever är en skapad "hyperreality" som uppstått i denna rundgång; att "kartan föregår terrängen". Om jag tolkat begreppet "postmodernism" korrekt, så handlar postmodern analys och kritik om hur denna själv-refererande kultur ser ut och fungerar. Det är alltså i denna självrefererande kultursfär, som vi positionerar oss sociologiskt, när vi gör våra konsumtionsval.

I denna kultursfär så är normen en villa i förorten, bil, kärnfamilj, universitets/ högskoleutbildning. Vi konsumerar TV, vissa tidningar och böcker. Något bio/teaterbesök och mode från köpcentret. De som aspirerar på högre social status tenderar att konsumera mer "high-brow culture": vernissage, opera, klassisk musik. Boende i exklusivare förort, weekendresor till Florens eller Paris, där man kanske shopper sina kläder. En golfgrunda då och då istället för innebandy.

Detta nyhetsbrev produceras av ASPO Sverige och redigeras och sammanställs av Mats Lindqvist, ASPO Sverige.

Mer information om ASPO Sverige hittar du på <http://www.asposverige.se>

ASPO Sverige bildades hösten 2008 för att sprida information om den nära förestående kulmen i jordklotets oljeutvinning, och dess konsekvenser för samhället. ASPO Sverige startades av en grupp av personer med professionella såväl som privata intressen för frågor som rör olja, energi, miljö, pengar och tillväxt. ASPO står för "Association for the Study of Peak Oil. ASPO Sverige har systerorganisationer i många länder världen över.

I denna postmoderna kultur så är råvaror och energi som stål, koppar, olja och elektricitet avlägsna abstrakta företeelser. Bensin kommer från bensinmacken, el kommer från "två hål i väggen" och Justin Timberlake är ihop med Jessica Biel. Punkt slut. Bensin- och elräkningen dras från kontot och sen tänker man inte mer på det. T.o.m. attityden till "pengar" kan sägas vara en del i denna norm; det ingår att man ska skuldsätta sig för att leva upp till den konsumtionssociologiska normen.

Men i själva verket så är energi och råvaror, billig kredit och ständig tillväxt helt nödvändiga förutsättningar för mycket av detta som vi använder för att skapa vår identitet och positionera oss statusmässigt. Men man kan fråga sig om "peak oil" kommer att medföra att råvaror som olja kommer att ta en plats i vårt kollektiva medvetande; att vi *internaliserar* "peak oil"-begreppet. Jag ser inga tecken på detta ännu. Författaren Richard Heinberg citerades för ett par nyhetsbrev sedan. Jag klipper in texten här igen, eftersom den är relevant även här. Intervjun gjordes 2005, gott och väl 3 år innan kreditkrisen kunde skönjas.

"Det är lätt att gå in i förnekelse angående peak oil, därför att det förändrar allt. Var och en av oss har växt upp under denna unika historiska period då vi haft enkel tillgång till billig energi, och allt det som billig energi kan göra för oss. Även människor som intellektuellt förstår peak oil, så snart de väder bort sin uppmärksamhet så går de nästan omedelbart in i sitt normala tankemönster. Det är en naturlig mänsklig reaktion. Jag ser att jag själv gör det hela tiden och jag spenderar timmar varje dag med att studera peak oil från alla möjliga olika ståndpunkter. Så snart jag vänder bort min uppmärksamhet så är jag plötsligt tillbaka i den normala världen igen, den här så kallade "normala världen", denna "consensus trance" som vi alla lever i dagligen.

Global oljeutvinning kommer att kulminera. Den globala ekonomin kommer att lamslås av det. Vi kommer att se oljekrig. Allt kommer att förändras som konsekvens, men folk kommer inte tala om kulmen i oljeutvinning. De kommer att tala om de höga arbetslöshetssiffrorna. De kommer att tala om de höga matpriserna. De kommer att tala om det faktum att man inte kan ta ett flyg och resa längre eftersom flygindustrin har kollapsat och det kommer endast finnas ett fåtal verksamma operatörer kvar och biljettpriserna kommer att vara astronomiska. De kommer att tala om det senaste kriget, eller terror-incidenten. Och de kommer helt och hållet ha förlorat ur sikte, den händelse som orsakade alla dessa effekter."

Heinberg antyder alltså att vi som kollektiv inte kommer att ta till oss detta, och så här långt har han haft rätt.

Hur kommer framtiden att se ut? Flera olika tänkbara händelseutvecklingar som en följd av "peak oil" har föreslagits och diskuterats av olika författare, debattörer m.fl. Vissa av dessa framtidsvisioner är mörka, och menar att vi går mot kollaps och en ny medeltid. Andra är mer optimistiska, att vi kommer att kunna skapa ett bra, men energisnålt samhälle. Den andra ytterligheten är att inget kommer att förändras; teknikutveckling, kärnkraft och förnyelsebar energi kommer att rädda oss. Jag bedömer det senare som ytterst osannolikt.

Men om om vi skall undvika katastrof så tror jag att det kommer bli nödvändigt att vi kollektivt tar till oss den information som t.ex. ASPO Sverige försöker sprida; att vi tar oss ur den "consensus trance" som Heinberg beskriver. och börja intressera oss mer för verkligheten. Vad som blir "trendigt" då återstår dock att se...

Mats Lindqvist

Mer läsning om konsumtionssociologi och postmodernism:

Bourdieu, Pierre: "Distinction: A social critique on the judgement of taste."

Baudrillard Jean: "The system of objects"

Baudrillard, Jean: "Simulacra and simulation".

Detta nyhetsbrev produceras av ASPO Sverige och redigeras och sammanställs av Mats Lindqvist, ASPO Sverige.

Mer information om ASPO Sverige hittar du på <http://www.asposverige.se>

ASPO Sverige bildades hösten 2008 för att sprida information om den nära förestående kulmen i jordklotets oljeutvinning, och dess konsekvenser för samhället. ASPO Sverige startades av en grupp av personer med professionella såväl som privata intressen för frågor som rör olja, energi, miljö, pengar och tillväxt. ASPO står för "Association for the Study of Peak Oil. ASPO Sverige har systerorganisationer i många länder världen över.

Nyheter

18/6 Norge pumpar upp och säljer olja och investerar sedan vinsten i – oljebolag!

Kjell Aleklett är professor i fysik, leder en forskargrupp vid Uppsala Universitet som studerar bl.a. jordklotets oljeutvinning och är ordförande i ASPO International. Han gav i en intervju i norska tidningen Dagens Näringsliv uttryck för kritik mot hur Norge förvaltar sina oljetillgångar i "Statens Pensjonsfond Utland." eller "oljefonden" som den brukar kallas. Aleklett sa till DN i augusti 2008: "Norge har inte sparat några oljefält till sin barn- och barnbarn. Istället har man skapat oljefonden som är ett mycket riskablare sätt att förvalta sin rikedom på".

Denna fond är en av världens största s.k. "Sovereign wealth funds". Fonden består ungefär till hälften av statsobligationer från bl.a. USA, Euroländer och Storbritannien. Värdet hos dessa är avhängigt den ekonomiska utvecklingen framöver i dessa länder. "Peak Oil" kastar tveklöst en skugga över det framtida värdet hos dessa obligationer. Resten av fonden placeras i aktier. Av de 5 största aktieinnehaven så utgörs intressant nog 4 av multinationella oljebolag: BP, Total, Royal Dutch Shell och ExxonMobil. En intressant fråga är huruvida ett exporterat fat olja givit mer än ett fat i marken i de köpta bolagen. Man får ju verkligen hoppas att så är fallet, annars har fonden "sålt smöret och tappat pengarna". Fondens aktieinnehav är dock mycket spritt. Värdet av innehaven i de stora oljebolagen i fonden är ca 50 miljarder norska kronor. Fondens totala värde (aktier och räntebärande obligationer) är ca 2000 miljarder NOK. Norges oljeutvinning passerade maximum 1999 på ca 3.5 miljoner fat per dag. Idag, 10 år senare har oljeutvinningen sjunkit till ca 2.3 miljoner fat per dag.

Källor: Quarterly Report, Government Pension Fund – Global. First quarter 2009, Norges Bank Investment Management.

Dagens Näringsliv: <http://www.dn.no/dntv/nyheter/article1467083.ece>

12/6 -09 Kraftigt nedskrivna prognos från EIA.

Såväl IEA (OECD's energiorgan) som EIA (US Department of Energy's informationsavdelning) har åtminstone tidigare kunnat benämnas som notoriska förnekare av Peak Oil problematiken. I sin senaste International Energy Outlook så har de dock gjort en dramatisk förändring av sina tidigare prognoser. Så sent som 2007 så låg deras prognos för oljeutvinning 2030 på över 107 miljoner fat per dag. Nu, två år senare så har den prognosen sänkts till 93 miljoner fat per dag, en skillnad på hela 14 miljoner fat per dag, mer än hela Saudi Arabiens utvinning. Om man tar med icke-konventionella bränslen så är skillnaden fortfarande 11 miljoner fat per dag. Dessa organ har dessutom tidigare visat sig vara för optimistiska i sina prognoser om framtida oljeutvinning.

EIA's prognos avviker fortfarande kraftigt från t.ex. ASPO International och andra. Samuel Foucher som publicerar utmärkta analyser på "theoildrum.com" har nyligen gjort en sammanställning av olika prognoser, och många av dem pekar på att Juli 2008 kommer att bestå som den månad då jordklotets utvinning av olja passerade maximum. Samuel Foucher publicerade tidigare sina artiklar under pseudonymen "Khebab".

Källor:

"International Energy Outlook 2009", Energy Information Administration
<http://www.eia.doe.gov/oiaf/ieo/>

"Peak Oil Update - July 2009: Production Forecasts and EIA Oil Production Numbers" Samuel Foucher,
<http://www.theoildrum.com/node/5521#more>

Detta nyhetsbrev produceras av ASPO Sverige och redigeras och sammanställs av Mats Lindqvist, ASPO Sverige.

Mer information om ASPO Sverige hittar du på <http://www.asposverige.se>

ASPO Sverige bildades hösten 2008 för att sprida information om den nära förestående kulmen i jordklotets oljeutvinning, och dess konsekvenser för samhället. ASPO Sverige startades av en grupp av personer med professionella såväl som privata intressen för frågor som rör olja, energi, miljö, pengar och tillväxt. ASPO står för "Association for the Study of Peak Oil. ASPO Sverige har systerorganisationer i många länder världen över.

13/7 -09 "Insiktsfull" ledare i Dagens Nyheter

DN's ledarsida kommenterar den 12:e juli finanskrisen och riksbankens senaste beslut om att sänka sin styrränta till rekordlåga 0.25%. Man skriver bl.a. "Arbetslösheten stiger kraftigt och banker, hushåll och företag är beroende av billiga lån för att klara vardagen. Kortsiktigt kan därför sänkningen vara motiverad även om räntan kryper nära noll. Riksbankens möjligheter att ytterligare stimulera ekonomin med låga räntor försvinner i praktiken" ... "Inflationen har varit historiskt låg men ännu en bubbla har kunnat växa och brisera. Därför har bland andra förre riksbankschefen Urban Bäckström föreslagit att Riksbanken får ett större mandat att väga in fler ekonomiska hotbilder inför räntesättningen. Hit hör bland annat kraftiga prisstegringar på fastigheter."

Centralbanken tittar bara på konsumentprisindex, och inte på bostadspriser, när man sätter sin styrränta. Med facit i hand så propagerar nu DN för en förändring, men DN hade vunnit åtminstone lite respekt om de kommit med detta förslag för, säg 3 år sedan, när penningmängden ökade med uppemot 20% per år, samtidigt som BNP-tillväxten låg på några enstaka procent. Intressant dock att DN tar upp ämnet för diskussion. Möjligen ett litet steg mot att medierna börjar diskutera frågan "vad är pengar?" på allvar.

22/7 -09 Rysslands president Medvedev förstår global referensvaluta.

På ett G8-möte 8-10:e juli i Italien så argumenterade den ryske presidenten för en global överstatlig referensvaluta och visade t.o.m. upp ett mynt i den nya valutan. Frågan om en supra-nationell valuta "angår nu alla" sade presidenten. Initiativet till en ny världsvaluta beskrivs på en hemsida: <http://www.futureworldcurrency.com/> men det framgår inte på hemsidan vilka som ligger bakom initiativet. ASPO Sverige kommer att bevaka denna händelseutveckling framöver.